

Motion till riksdagen 2009/10:K285

av Anne-Marie Pålsson (m)

Transparent organisering av riksdagens partigrupper

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka riksdagens makt och politiska inflytande genom att införa en ordning som innebär att en tydlig redovisning av det ekonomiska stöd som riksdagen årligen ger till partiernas riksdagsgrupper ska ske och att denna också ska ske till de enskilda riksdagsgrupperna.
2. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka riksdagens makt och politiska inflytande genom att göra samtliga riksdagsgrupper till juridiska personer med egna organisationsnummer.
3. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka riksdagens makt och politiska inflytande genom att regler för riksdagsgruppernas organisatoriska struktur införs.

Motivering

Riksdagen är det högsta beslutande organet i Sverige. Det är riksdagens ledamöter som väljs av folket i allmänna val och det är av riksdagens ledamöter som väljarna utkräver ansvar.

Mot bakgrund av den viktiga roll grundlagen tilldelat riksdagen är det viktigt att riksdagen i allmänhetens ögon inte uppfattas som en betydelselös organisation, och det är minst lika viktigt att riksdagen i praktiken inte också fungerar som en sådan.

Men aktuell forskning tyder på att den politiska dagordningen och makten inte längre ligger hos riksdagen. Det är illavarslande ur demokratisk synvinkel.

Fel! Okänt namn på

Riksdagens svaga ställning har en rad orsaker. Vissa av dem är en följd av grundlagens utformning medan andra är en följd av den gradvisa förskjutning i makt och inflytande som skett till partikansliernas fördel.

Att partikanslierna kunnat stärka sin makt på det sätt som skett kan vara en följd av riksdagsgruppens organisatoriska svaghet. Låt mig peka på några reformer som skulle kunna ändra situationen. Inspirationen till dessa har hämtats från de riktlinjer som nyligen beslutats av det norska Stortingets presidentskap och som skall tillämpas för den ekonomiska redovisningen av statliga partigrupsstödet.

För det första borde samtliga riksdagsgrupper utgöra separata juridiska personer med eget organisationsnummer. En sådan ordning skapar en tydlig separation mellan partiorganisationerna och riksdagsgrupperna. Denna är viktig, ty det är riksdagsgruppen som fattar besluten som därmed görs ansvarig för fattade beslut.

Idag är det enbart Socialdemokraternas och Vänsterpartiets riksdagsgrupper som har bildat en egen juridisk person. Övriga partiers riksdagsgrupper är helt integrerade med sina partiorganisationer.

Gemensamma riktlinjer för hur riksdagsgrupperna skall vara organiserade bör införas. Det kan handla om formen för val av styrelse, revisorer och ordförande/gruppledare. Som självklarhet bör exempelvis en ordning införas som innebär att gruppledare väljs i en sluten votering.

Också regler för hur budget och ekonomisk redovisning bör vara utformat bör införas. Syftet med detta är att säkerställa att organisationen uppfyller de grundläggande krav som gäller generellt.

Det ekonomiska stödet till riksdagens partigrupper har fördubblats under de senaste fyra åren och uppgår 2008 till cirka 240 miljoner kronor. Merparten av detta stöd består av det så kallade ledamotsnära stödet.

Några tydliga riktlinjer för hur detta stöd skall redovisas finns inte, vilket är anmärkningsvärt. I Europa är det bara Schweiz, San Remo och Malta som i likhet med Sverige saknar en författningsreglering på detta område.

I en nyligen utkommen rapport (2007/08:URF1) har frågan om redovisningen av det ekonomiska stödet till riksdagsgrupperna granskats. Utredaren pekar på att stora brister finns i rapporteringen och att preciserade riktlinjer – av det slag som exempelvis finns i Norge – krävs för att skapa insynsmöjligheter i partiernas och partigruppernas användning av de ekonomiska medlen.

I avvaktan på att en renodlad ledamotspeng av det slag jag skisserat i en separat motion införs, bör för det tredje en ordning införas som innebär att en utförlig redovisning av riksdagens ekonomiska stöd till riksdagsgrupperna skall ske och att denna redovisning också skall ske till riksdagsgrupperna och inte bara för riksdagsstyrelsen såsom fallet är idag.

Kravet på insyn och kontroll av hur de statliga medlen till partierna används är viktig för att allmänhetens förtroende för det politiska arbetet inte skall urholkas. De skandaler som idag plågar Finland handlar om hur betydande ekonomiska stöd i smyg betalats ut till enskilda parlamentariker för deras valkampanjer. Sådant kan bara hända länder med bristfälliga kontrollmöjligheter. Det skulle också kunna inträffa i Sverige.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 28 september 2009

Anne-Marie Pålsson (m)